

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	7
ПЕРЕДМОВА	9
Розділ 1. ПОРУШЕННЯ МОЗКОВОГО КРОВООБІГУ	10
1.1. Етіологія, патогенез, класифікація	10
1.2. Минуще порушення мозкового кровообігу (транзиторна ішемічна атака)	17
1.3. Дисциркуляторна енцефалопатія	37
1.3.1. Гостра гіпертонічна енцефалопатія	38
1.3.2. Венозна енцефалопатія	44
1.4. Інсульти	46
1.4.1. Ішемічний інсульт	47
1.4.2. Геморагічний інсульт	82
1.5. Субарахноїдальний крововилив	119
1.6. Тромбоз венозних синусів та вен головного мозку	127
1.7. Спінальний інсульт	129
1.7.1. Минущі порушення спінального кровообігу	130
1.7.2. Ішемічний спінальний інсульт	130
1.7.3. Геморагічний спінальний інсульт (гематомієлія)	145
РОЗДІЛ 2. ІНФЕКЦІЙНІ ЗАХВОРЮВАННЯ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ	148
2.1. Менінгіт	148
2.1.1. Гострий бактеріальний менінгіт	153
2.1.1.1. Первинний менінгіт. Менінгококовий епідемічний цереброспінальний менінгіт	154
2.1.1.2. Окремі форми менінгіту. Менінгококемія та блискавична форма	156
2.1.2. Гострий менінгококовий сепсис	162
2.1.3. Вторинний гнійний менінгіт	166
2.1.4. Стафілококовий та стрептококовий менінгіт	167
2.1.5. Пневмококовий менінгіт	167
2.1.6. Менінгіт, зумовлений гемофільною паличкою Пфейффера-Афанас'єва	168
2.1.7. Підгострий менінгіт, зумовлений <i>Haemophilus influenzae</i>	171

2.1.8. Грибковий менінгіт.....	172
2.1.8.1. Криптококовий менінгіт	173
2.1.9. Вірусний менінгіт.....	174
2.1.10. Серозний (лімфоцитарний) менінгіт. Гострий серозний менінгіт, що спричинений ентеровірусами Коксакі й ЕСНО	175
2.1.11. Гострий лімфоцитарний хоріоменінгіт	175
2.1.12. Менінгіт, зумовлений вірусом епідемічного паротиту	176
2.1.13. Менінгіт за наявності оперізувального лишая	176
2.1.14. Менінгіт при поліомієліті.....	177
2.1.15. Менінгіт при грипі	177
2.1.16. Серозний менінгіт зумовлений вірусами парагрипу типу 3 та 2	178
2.1.17. Менінгіт, викликаний аденовірусною інфекцією	178
2.1.18. Туберкульозний менінгіт.....	180
2.1.19. Лістеріозний менінгіт	184
2.1.20. Амебний менінгіт.....	184
2.2. Синдром токсичного шоку при гострому менінгіті	184
2.3. Енцефаліти	185
2.3.1. Гострі вірусні енцефаліти	187
2.3.2. Кліщовий весняно-літній енцефаліт	188
2.3.3. Комариний (японський) енцефаліт	190
2.3.4. Епідемічний енцефаліт (захворювання Економо).....	191
2.3.5. Грипозний енцефаліт.....	194
2.3.6. Герпетичний енцефаліт	196
2.3.7. Енцефаліт, спричинений вірусом оперізувального лишая	199
2.3.8. Рикетсіозний енцефаліт	201
2.3.9. Енцефаліт бактеріального походження.....	203
2.4. Менінгіти (менінгоенцефаліти),що виникають при зоонозах.....	203
2.4.1. Менінгоенцефаліт, зумовлений збудниками бруцельозу	203
2.4.2. Ураження ЦНС при туляремії.....	208
2.4.3. Ураження ЦНС при сибірській виразці	211
2.4.4. Ураження ЦНС при лептоспірозі.....	216
2.4.5. Ураження центральної нервової системи при геморагічній лихоманці	239
2.4.5.1. Геморагічна лихоманка з нирковим синдромом.....	241
2.4.5.2. Конго-кримська геморагічна лихоманка	252
2.5. Ураження ЦНС при інших інфекціях – ботулізмі, сифілісі та ВІЛ-інфекції	256
2.5.1. Ураження головного та спинного мозку у хворих на ботулізм.....	256
2.5.2. Сифіліс нервової системи	257
2.5.2.1. Ранні, або мезенхімальні, форми нейросифілісу. Асимптомний нейросифіліс.....	262
2.5.2.2. Сифілітичний менінгіт	262
2.5.2.3. Менінговаскулярний сифіліс	263
2.5.2.4. Сифілітичне ураження ЦНС у вигляді утворення гум головного та спинного мозку	264

2.5.2.5. Пізні, або паренхіматозні, форми нейросифілісу. Прогресивний параліч	264
2.5.3. Ураження нервової системи за наявності ВІЛ-інфекції (нейроСНІД).....	267
2.5.3.1. Первинний нейроСНІД	273
2.5.3.1.1. ВІЛ-енцефалопатія. СНІД-деменція	276
2.5.3.1.2. ВІЛ-асоційований менінгіт	277
2.5.3.1.3. Васкулярний нейроСНІД	278
2.5.3.1.4. Вакуолярна мієлопатія	279
2.5.3.1.5. Дистальна полінейропатія у хворих на СНІД	280
2.5.3.1.6. ВІЛ-асоційована енцефаломієлополірадикуло- нейропатія	281
2.5.3.2. Вторинний нейроСНІД	285
2.5.3.2.1. Прогресуюча мультифокальна лейкоенцефалопатія.....	285
2.5.3.2.2. Токсоплазмозний енцефаліт у хворих на СНІД.....	286
2.5.3.2.3. СНІД-асоційований криптококовий менінгіт (менінгоенцефаліт)	287
2.5.3.2.4. СНІД-асоційований герпетичний менінгіт (менінгоенцефаліт)	288
2.5.3.2.5. ВІЛ-асоційований цитомегаловірусний енцефаліт	290
2.5.3.2.6. Васкуліт і порушення мозкового кровообігу, що обумовлені ВІЛ-інфекцією.....	291
2.5.3.2.7. Гангліоніти (гангліоневрити, гангліорадикуліти) при нейроСНІДі	291
2.5.3.2.8. Пухлини головного мозку у хворих на СНІД	292
2.6. Ураження спинного мозку інфекційного ґенезу	293
2.6.1. Тропічний спастичний парапарез	293
2.6.2. Тропічний спастичний парапарез, зумовлений вірусом СНІДу (ВІЛ-асоційована мієлопатія).....	294
2.6.3. Спинна сухотка	295

РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ УРАЖЕННЯ ЦЕНТРАЛЬНОЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ при коронавірусній хворобі та фармакотерапії при інфекції SARS-CoV-2

3.1. Патогенез ураження ЦНС вірусом SARS-CoV-2.....	302
3.2. Клінічна картина коронавірусної хвороби	307
3.3. Фармакотерапія при інфекції SARS-CoV-2	307
3.3.1. Лікування коронавірусної хвороби протівірусними і антибактеріальними препаратами.....	308
3.3.1.1. Інгібітори зворотної транскрипції	308

3.3.1.2. Інгібітори протеаз.....	318
3.3.1.3. Інгібітори злиття вірусу з мембраною клітини	322
3.3.1.4. Інгібітори нейромінідази	328
3.3.1.5. Моноклональні антитіла	329
3.3.1.6. Інтерферони та індуктори інтерферонів	342
3.3.1.7. Препарати рослинного походження для лікування коронавірусної хвороби	348
3.3.1.8. Терапія антибіотиками при поєднанні SARS-CoV-2 і бактеріальної інфекції	349
3.4. Препарати інших фармакологічних груп, що мають ефект при коронавірусній хворобі.....	351
3.5. Використання лікарських засобів з ноотропною дією для лікування ураження ЦНС при коронавірусній хворобі.....	354
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	368

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

АГС	–	адреногенітальний синдром
АлТ	–	аланінамінотрансфераза
АсТ	–	аспартатамінотрансфераза
АТ	–	артеріальний тиск
АТІ	–	атеротромботичний інсульт
АТФ	–	аденозинтрифосфорна кислота
АФС	–	антифосфоліпідний синдром
АЧТЧ	–	активований частково тромбопластиновий час
ВООЗ	–	Всесвітня організація охорони здоров'я
ГАМК	–	гамааміномасляна кислота
ГБН	–	головний біль напруги
ГАБОМК	–	гама – γ -аміно- β -оксималяна кислота
ГД	–	гіпоталамічна дисфункція
ГЕБ	–	гематоенцефалічний бар'єр
ГЛГ	–	гемофатоцитарний лімфогістіоцитоз
ГНН	–	гостра ниркова недостатність
ГПМК	–	гострі порушення мозкового кровообігу
ГРДС	–	гострий респіраторний дистрес синдром
ДЕ	–	дисциркуляторна енцефалопатія
ЕДТА	–	етилендіамінтетраоцтова кислота
ЕЕГ	–	електроенцефалограма
ЕНМГ	–	електронейроміографія
КЕІ	–	кардіоемболічний інсульт
ІФА	–	імуноферментний аналіз
ІФН	–	інтерферон
КТ	–	комп'ютерна томографія
КФК	–	креатинфосфіканаза
ЛДГ	–	лактатдегідрогеназа
МГБ	–	магнію глутамату гідробромід
ММП	–	матриксна металопротеїназа
МНІ	–	міжнародний нормалізаційний індекс
МПМК	–	минуще порушення мозкового кровообігу
МРА	–	магнітно-резонансна ангиографія

МРТ	–	магнітнорезонансна томографія
НМГ	–	низькомолекулярний гепарин
ОА	–	олігоклональні антитіла
ОЦК	–	об'єм циркулюючої крові
ПЕП	–	протиепілептичний засіб
ПЕТ	–	позитронно-емісійна томографія
ПКС	–	постковідний синдром
ПЛР	–	полімеразна ланцюгова реакція
ПМС	–	перший міжнародний стандарт
РІБТ	–	реакції іммобілізації блідої трепонеми
РІФ	–	реакція імунофлуоресценції
РПГА	–	реакція прямої гемаглютинації
РС	–	розсіяний склероз
РТФ	–	рибозилтрифосфат
САК	–	субарахноїдальний крововилив
СІЗЗС	–	селективні інгібітори зворотного захоплення серотоніну
СГБ	–	синдром Гієна-Барре
ТІА	–	транзиторна ішемічна атака
ТЕЛА	–	тромбоемболія легеневої артерії
ФОС	–	фосфорорганічні сполуки
хв	–	хвилина
ХП	–	хвороба Паркінсона
цАМФ	–	циклічний аденозинмонофосфат
ЦВЗ	–	цереброваскулярні захворювання
ЦВТ	–	центральний венозний тиск
ШВЛ	–	штучна вентиляція легенів
ЦНС	–	центральна нервова система
ШКФ	–	швидкість клубочкової фільтрації
ШОЕ	–	швидкість зсідання еритроцитів
et al. (англ.)	–	та інші
i.e. (англ.)	–	тобто
ІFN	–	інтерферон
ІNO	–	internuclear ophthalmoplegia – міждерна нейроплегія
НК-клітини	–	природні клітини-кілери.
Pg	–	простагландин
PLR	–	полімеразна реакція
TNF	–	фактор некрозу пухлини

ПЕРЕДМОВА

У цьому тритомному навчальному посібнику висвітлена раціональна фармакотерапія різних неврологічних захворювань. Авторами розглянуто лікування залежно від клінічного варіанту захворювань та етапу їхнього розвитку.

У стислій формі в посібнику представлені клінічна картина і діагностика неврологічної патології. Показана морфологія анатомічних структур, ураження яких призводить до розвитку неврологічних захворювань. Всі три книги посібника мають багате ілюстративне наповнення: понад 100 рисунків та схем.

Велика увага приділена патогенетичним механізмам дії лікарських засобів та їхній фармакокінетиці. Автори описали можливі побічні ефекти після застосування препаратів та навели методи їх корекції. Показані як основні препарати, що використовуються часто, так і нові перспективні засоби, зокрема моноклональні антитіла, які з успіхом застосовуються при терапії розсіяного склерозу, мігрені та коронавірусної хвороби.

Окрему увагу автори приділили невідкладним заходам при неврологічних захворюваннях. Незважаючи на те, що в основному у посібнику висвітлене лікування медикаментозними засобами при неврологічній патології, достатня увага також приділена хірургічному лікуванню окремих неврологічних захворювань та фітотерапії.

Навчальний посібник призначений для неврологів, нейрохірургів, психіатрів і лікарів інших спеціальностей. Він буде корисним для лікарів-інтернів та студентів старших курсів вищих медичних навчальних закладів.